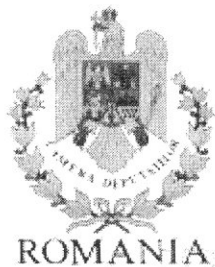

Parlamentul României

Mr. Ref. 364

ROMANIA

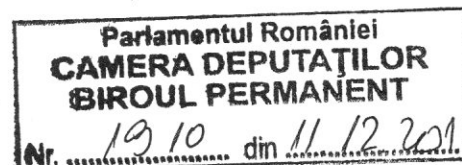
**Comisia comună pentru integrare europeană dintre
Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova**

ROMÂNIA

SENAT

Nr. 4C-29/26/05 dec 2017

INFORMARE

**privind vizita de lucru în România a delegației CCIE
din Parlamentul Republica Moldova
și desfășurarea celei de-a VI-a Reuniuni a CCIE
(19-21 noiembrie 2017)**

Delegația parlamentarilor moldoveni din cadrul Comisiei comune pentru integrare europeană dintre Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova (CCIE), condusă de către deputatul Gheorghe Mocanu, copreședinte al CCIE, a realizat o vizită de lucru în România, cu ocazia celei de-a VI-a Reuniuni a CCIE, la invitația omologului român, deputatul Bogdan-Ionel Rodeanu, copreședinte al CCIE (*anexa I: componența delegației din Republica Moldova*).

Programul vizitei a cuprins:

- Întâlniri ale delegațiilor română și moldoveană din cadrul CCIE. În cadrul întâlnirii de închidere a Reuniunii CCIE, a fost adoptată o Declarație comună a membrilor CCIE (*anexa II: textul Declarației comune*);
- Desfășurarea celei de-a VI-a Reuniuni a CCIE, organizată pe trei paneluri de lucru, cu participarea membrilor CCIE, a reprezentanților comisiilor permanente de specialitate relevante ale Senatului și Camerei Deputaților și a reprezentanților ministerelor relevante. Cele trei paneluri au asigurat dezbateri pe următoarele domenii: panelul I - economie, dezvoltare regională, energie, agricultură, industrie și servicii; panelul II - afaceri europene, politică externă, securitate și siguranță națională; panelul III - educație, cultură, resurse umane (*anexa III: lista participanților la cele trei paneluri*);
- Discuții, în cadrul unui dejun oficial, cu domnul Remus Mihai Goțiu, vicepreședinte al Senatului.

În cadrul ședinței de deschidere a Reuniunii, cei doi copreședinți ai CCIE, deputații Rodeanu și Mocanu, au evidențiat dinamica pe care activitatea CCIE a înregistrat-o în ultimii ani, ca urmare a deschiderilor înregistrate de ambele părți al Prutului, în vederea susținerii parcursului european al RMD și consolidării relațiilor dintre cele două țări. Deputatul Bogdan-Ionel Rodeanu a arătat că întâlnirea de la București constituie “prima reuniune structurată” pe domeniile prioritare de cooperare, cu tematici de discuție concrete. A fost subliniat faptul că implementarea relației de parteneriat strategic dintre România și RMD trebuie să devină proiecte de țară prioritare pentru orice guvern român sau moldovean. Deputatul Gheorghe Mocanu a menționat “contextul politic special” în care este organizată reuniunea, reprezentat de Summit-ul Parteneriatului Estic de la Bruxelles (noiembrie 2017)

și preluarea de către România a Președinției Consiliului UE în primul semestru al anului 2019, evenimente care “pot trasa noi perspective pentru procesul de aderare a RMD la UE”.

Senatorul Ion Hadârcă, membru al delegației române din cadrul CCIE și “participant la fondarea statului Republica Moldova” a salutat relansarea activității CCIE, subliniind faptul că această structură parlamentară comună permanentă trebuie să contribuie la “desăvârșirea proiectului integrării europene atât a României, ca stat membru, cât și pentru RMD, ca stat asociat”. Amintind faptul că “independența RMD constituia, inițial, un proiect pan-românesc și pan-european”, senatorul Hadârcă a arătat că „derapajele cronice din RMD (războiul din Transnistria și evoluțiile politice ulterioare) „au torpilat obiectivele inițiale și au știrbit imaginea de succes a țării în cadrul Parteneriatului Estic”. În prezent, statutul RMD este acela de țară suspendată între Est și Vest”, continuarea parcursului european constituind singura modalitate de schimbare a acestui statut incert. În condițiile unei presiuni foarte mari pe care media și propaganda rusă o exercită asupra opiniei publice din RMD, sunt necesare măsuri de promovare a procesului de aderare la UE.

Mulțumind României pentru susținerea pe care o acordă RMD “în realizarea idealului de integrare europeană”, deputatul moldovean Roman Boțan a apreciat că “noi trebuie să realizăm acest ideal, nu generațiile viitoare”, prin „rezultate pragmatice și nu doar discuții formale”. Apreciind că în relația bilaterală au fost înregistrate progrese foarte mari, deputatul român Eugen Tomac a evidențiat rolul CCIE de impulsionează dialogului dintre cele două Parlamente pentru îmbunătățirea cadrului juridic necesar cooperării în domeniile audiovizual, al educației și culturii, esențiale pentru accelerarea și promovarea aderării RMD la UE. Gheorghe Mocanu, copreședintele moldovean al CCIE, a confirmat importanța deosebită a unei politici coerente și consecvente de promovare a proiectelor existente în sectoare strategice precum: cel energetic, al infrastructurii, educației. Astfel, trebuie explicate opiniei publice beneficiile concrete, directe și indirecte, ale proiectelor derulate, conexiunile pozitive pe orizontală în ceea ce privește înființarea de mii de noi locuri de muncă, de noi companii plătitoare de taxe la bugetul central și local sau investiția pe termen mediu și lung de care RMD beneficiază din partea României prin bursele de studiu acordate tinerilor moldoveni, care se întorc în țara natală nu numai cu o expertiză profesională superioară, ci și cu un capital relațional important. “Trebuie să facem și să spunem ceea ce facem, iar pe fundalul războiului hibrid și al propagandei străine, proiectele trebuie să fie mediatizate” cât mai amplu pe piața media din cele două țări. Deputatul Mocanu a apreciat că, în contextul “preluării de către România centenară a Președinției Consiliului UE în 2019, România are forța de a fi ancora de Est a UE, să mențină Europa împreună”.

Senatorul Dan Manoliu, membru CCIE, transmitând participanților la deschidere salutul președintelui Senatului, domnul Călin Popescu Tăriceanu, a arătat că întâlnirile bilaterale dintre parlamentarii români și moldoveni “nu rămân fără rezultat”. Un exemplu în acest sens fiind propunerea asociației studenților moldoveni aflați în România adresată Comisiei pentru dezvoltare regională, administrarea activelor statului și privatizare a Senatului de a fi inițiat un program de pregătire pentru studenții moldoveni pe domeniul de specialitate al comisiei.

Salutând „cuvintele optimiste” și adresând “felicitări celor doi copreședinți ai CCIE pentru relansarea activității comisiei comune”, deputatul Cristian Ghinea a remarcat totuși că „nu mai avem acel optimism din anii 2010/2011”. „Relațiile dintre țările noastre au cunoscut un moment de stagnare”, care poate fi depășit “cu onestitate și dacă ne facem treaba de parlamentari, care monitorizează guvernele”. „Multe proiecte se pierd pe drum, de aceea este necesar un inventar al problemelor esențiale comune”, fiind utilă introducerea procedurii de lucru cu numirea de “parlamentari raportori pentru fiecare proiect. Administrațiile din cele două țări nu au capacitatea de a livra la nivelul deciziei politice și acest lucru este

dezamăgitor. Parlamentele naționale, în primul rând CCIE, trebuie să fie parte din soluție”, punct de vedere împărtășit de deputații moldoveni Gheorghe Mocanu și Alina Zotea.

Panelul I (economie, dezvoltare regională, energie, agricultură, industrie și servicii), moderat de către deputatul român Marius Budăi și deputatul moldovean Gheorghe Mocanu, a oferit prilejul unor discuții concrete, tehnice.

i) În domeniul agriculturii, secretarul de stat din cadrul MADR, domnul Dănuț Alexandru Potor, a arătat că politicile instituției pe care o reprezintă au în vedere o problemă complexă, care cuprinde volatilitatea prețurilor produselor agricole, securitatea alimentară și schimbările climatice. Menționând intensificarea relațiilor comerciale bilaterale, demnitarul român a reafirmat disponibilitatea ministerului de a stimula cooperarea bilaterală prin schimbul de informații și bune practici pentru dezvoltarea durabilă a mediului rural și sporirea investițiilor în agricultură. Deputatul Budăi a subliniat importanța comerțului direct între țările noastre, salutând depășirea acelui stadiu în care comerțul se făcea prin intermediari. Senatorul Lucian Trufin a recomandat părții moldovene să învețe din experiența României, prin pregătirea specialiștilor, la nivelul administrației centrale și locale, pentru scrierea proiectelor europene și implementarea lor, iar la negocierea dosarului agricol cu UE să fie impus specificul țării și să nu fie acceptată vânzarea de teren arabil către străini.

Deputatul moldovean Ion Bălan, în calitate de președinte al Comisiei agricultură și industrie alimentară, evidențiind “rolul principal al României în pregătirea pentru UE”, a efectuat o analiză a evoluțiilor din “sectorul agroalimentar” al RMD, arătând că este accelerată dezvoltarea acestui sector (reprezintă 18% din PIB, asigură 42% din exporturi, la un procent de populație de 52% în mediul rural). În ponderea exporturilor de produse agroalimentare ale RMD, România ocupă locul trei, după Rusia și Belarus, iar la importuri tot locul trei, după Ucraina și Rusia. „România este un partener strategic”, cu un număr de 1690 de întreprinderi cu capital românesc, 4% din totalul investițiilor străine. În planul eficienței investiționale, România deține însă locul întâi. Domnul deputat Bălan a formulat “necesitatea adoptării documentelor strategice pentru dezvoltarea în continuare a acestui sector, prioritar fiind: armonizarea legislației privind principiile de subvenționare, înființarea și funcționarea agenției privind siguranța agroalimentară și preluarea cadrului european privind siguranța fitosanitară. În acest context, deputatul moldovean a subliniat “impactul major pe care îl are asistența românească pentru armonizare și implementarea instituțiilor și normelor europene”, schimbul de experți și vizitele de studiu în România ale specialiștilor RMD. A fost menționat faptul că, în prezent, partea moldoveană așteaptă răspunsul omologilor români în ceea ce privește combaterea căderii de grindină. A fost solicitat sprijinul autorităților române pentru: consolidarea capacității instituționale a agenției sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, implementarea măsurilor privind informarea consumatorului, negocierea cu rețelele de vânzare cu amănuntul din România, continuarea oferirii de expertiză românească pe armonizarea legislației și împărtășirea din experiența pozitivă și negativă a țării noastre din perioada de preaderare, stabilirea măsurilor de aplicare a Legii cooperăției agricole și, nu în ultimul rând, urgentarea procedurilor interne pentru adoptarea documentului juridic bilateral privind intervențiile active antigrindină.

Deputatul român Roxana Mânzatu a recomandat părții moldovene experiența pozitivă a României privind coordonarea de către Ministerul Agriculturii a Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, care asigură implementarea tehnică și financiară a Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală. “Aceasta este cea mai bună poveste de succes pentru atragerea de fonduri nerambursabile”. A fost, de asemenea, menționată utilitatea elaborării unor politici de sprijinire a micilor producători prin organizarea unei scheme naționale de finanțare, menită să completeze finanțarea cu bani europeni. A fost, în acest

sens, amintită înființarea de centre de colectare și procesare primară, apte să asigure dezvoltarea fermelor prin creșterea capacității de colectare, procesare și desfacere.

ii) Pe domeniul dezvoltării regionale, secretarul de stat Alin Chirilă a menționat “acțiunile colegiale”, de schimb de experiență și transfer de expertiză, pe care Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene din România le are cu omologii din RMD, prezentând aspecte ale derulării programelor și acordurilor bilaterale aflate în stadiu de implementare.

Astfel, în baza Acordului dintre cele două Guverne cu privire la implementarea programului de asistență financiară nerambursabilă în valoare de 100 milioane de euro, în cadrul a cinci proiecte (co-finanțarea proiectului gazoductului Iași-Ungheni, finanțarea proiectelor de investiții în infrastructura preșcolară, elaborarea proiectului tehnic necesar construcției gazoductului Ungheni-Chișinău, realizarea centrului de dispecerat de la Ungheni în cadrul gazoductului Iași-Ungheni) a fost până în prezent alocată suma totală de aprox. 30 milioane de euro. În derulare se află și proiectul privind donația de microbuze școlare pentru instituții de învățământ din RMD (în 2014 au fost livrate 100 de microbuze, iar în 2017, 96). În cursul acestui an, RMD a propus noi proiecte pentru aprovizionarea cu apă și sanitație, construcția de drumuri regionale și locale, cu o valoare totală de 25 de milioane de euro. În ultimii doi ani, pe relația bilaterală au fost discutate conceptele unor noi proiecte pentru susținerea în elaborarea Anexelor Naționale moldovenești la Eurocodurile în construcții, constituirea unui fond de granturi pentru finanțarea unor proiecte de infrastructură mică în localitățile înfrățite, asigurarea co-finanțării pentru un proiect co-finanțat și de Guvernul Germaniei de aprovizionare cu apă și canalizare. Sunt avute în vedere reconstrucția și modernizarea unor poduri de peste Prut, continuarea programului de renovare a grădinițelor și implementarea unor proiecte pentru facilități de sport, achiziționarea de automobile de serviciu pentru MAI.

Domnul deputat Budăi a ridicat problema punctului vamal rutier de trecere a frontierei Rădăuți Prut unde “activitatea se desfășoară în două barăci”, arătând că dacă punctul vamal ar fi modernizat și ar deține autorizare fitosanitară, drumul București-Kiev s-ar scurta cu 300 de km, iar activitatea dintr-o vamă comercială ar permite dezvoltarea localităților de pe ambele maluri ale râului Prut.

iii) În ceea ce privește sectorul energetic, senatorul Dan Manoliu, membru al Comisiei pentru transporturi și energie, a evidențiat o serie de priorități, precum: necesitatea coordonării parlamentare pentru asigurarea armonizării legislației din cele două țări, astfel încât preluarea Președinției rotative a UE de către România să ofere un cadru favorabil proiectelor de interconectare rutieră prin construcția de poduri; oportunitatea inițierii de proiecte transfrontaliere pe domeniile Strategiei europene privind Regiunea Dunării; asigurarea unui climat investițional pentru infrastructura de transport și energie (realizarea de conexiuni regionale între România, ca stat UE de graniță și RMD); creșterea securității energetice în regiune, România fiind unul dintre principalii jucători de pe piața de energie electrică în plan regional și un element de stabilitate al acestei piețe. Argumentând importanța deosebită a interconectării RMD, în baza principiului solidarității cu țările vecine ale UE, construirea gazoductului pe segmentul Ungheni-Chișinău, senatorul român a afirmat „importanța parteneriatelor cu statele vecine” ca instrument de „asigurare a securității și cooperării regionale”. A fost subliniată „preocuparea pentru diversificarea surselor de alimentare cu energie electrică”, fiind invocat memorandumul de înțelegere din 2015 pentru interconectarea cu gaze și energie electrică. Cu referire la rețelele de curent electric, au fost reamintite cele trei direcții de interconectare (Vulcănești-Isaccea, Iași-Ungheni-Străjeni, Suceava-Bălți). Spunând că „securitatea energetică a RMD are implicații și pentru securitatea energetică a României și a întregii regiuni”, senatorul Manoliu a exprimat

“speranța că încetarea contractului dintre Moldogaz-Gazprom, recent prelungit până în 2019, se va produce simultan cu finalizarea gazoductului Chișinău”. Deputatul moldovean Marcel Răducan a exprimat încrederea că partea română, Transgaz, va participa la privatizarea Moldogaz “pentru ca partea română să realizeze în întregime proiectul ca proprietate românească”. În acest sens, a fost subliniată „importanța existenței cât mai multor proprietăți românești de partea cealaltă a Prutului”. În privința liniilor electrice aeriene, a fost menționată “necesitatea critică” a liniilor de rezervă, pe lângă linia Vulcănești-Isaccea. Amintind cei șase ani de intervenții stăruitoare pe lângă autoritățile de la București, în calitate de ministru al construcțiilor și dezvoltării regionale, pentru obținerea Eurocodurilor, deputatul Răducan a exprimat satisfacția că a fost obținută proprietatea intelectuală a 58 de standarde.

Reprezentantul Ministerului Energiei din România, domnul Cosmin Crișan, consilier în cadrul Direcției generale politici energetice, subliniind faptul că Transgaz și Transelectrica (companiile care se ocupă de interconectarea energetică) se află în subordinea Ministerului Economiei, a arătat că practic sunt îndeplinite toate condițiile (Memorandumul de înțelegere din anul 2015, grupul de lucru pe energie cu componenta tehnică și cea investițională, care au întâlniri bianuale) pentru realizarea proiectelor de interconectare. În prezent, atât Transgaz, cât și Transelectrica analizează eficiența unei viitoare investiții prin participarea la procesul de privatizare (“vor să se convingă că nu vor avea pierderi”). În ceea ce privește interconectarea cu gaze, “Transgaz are ca obiectiv transformarea conductei funcționale Iași-Ungheni în conductă cu curgere bidirecțională și asigurarea parametrilor tehnologici în punctul de interconexiune”. Din exploatarea gazelor off-shore din Marea Neagră (cu un total de 2,5 miliarde metri cubi/an) pe această conductă pot fi transportați 1,5 miliarde metri cubi/an. Romgaz are în proiect construcția unui depozit de înmagazinare gaze la Fălticeni cu o capacitate de 200 milioane metri cubi/ciclu, proiect pe care îl construiește singur pentru că nu a fost admis de către partea moldoveană ca proiect comun. În privința energiei electrice, există studiul de fezabilitate întocmit de ISPE din România, cu suport BEI, pentru interconectarea sistemelor electroenergetice. În iunie a.c. a fost semnat acordul trilateral dintre rețeaua europeană a operatorilor de transport în domeniul energiei electrice - Moldelectrica și Ukrain energy pentru un proiect de interconectare a sistemelor din RMD/Ucraina la sistemul continental, proiect a cărui implementare nu va putea începe mai devreme de șase ani. În cadrul rețelei europene, Transelectrica conduce grupul de proiect care oferă sprijin și consiliere operatorilor din RMD și Ucraina. În ceea ce privește liniile aeriene de electricitate (stația Vulcănești și linia Vulcănești-Chișinău) există problema volumului și a prețului de producție, care depind de interesul părții moldovene. Prețul se stabilește pe piața OPCOM. Consilierul Cosmin Crișan a subliniat că partea română salută “atitudinea fermă și angajantă a RMD în dezvoltarea proiectelor de interconectare, precum și adoptarea unei scheme realiste de finanțare”.

Senatorul Manoliu a afirmat că, în urma întâlnirilor cu reprezentanții Transgaz și Transelectrica, acestea manifestă “interes pentru implicarea investițională, dar este necesar sprijinul autorităților din RMD ca societățile să aibă siguranța investiției”, fiind utilă colaborarea și controlul parlamentar în ambele țări asupra ministerelor și societăților.

Deputatul moldovean Alina Zotea a arătat că România este principalul partener economic și comercial, evidențiind existența în RMD a zonelor economice libere care oferă facilități potențialilor investitori. A fost salutată intrarea pe piața bancară din RMD a Băncii Transilvania și solicitat sprijin pentru ca autoritățile locale din RMD să învețe întocmirea proiectelor pentru obținerea finanțării europene întrucât RMD pierde foarte mulți bani din cauza incapacității administrative (anual sunt pierduți 2-4 miliarde lei moldovenești). Deputatul Zotea a rugat partea română să sprijine RMD (“să fie menționată și Moldova”) în

discuțiile din cadrul UE referitor la tarifele de roaming, acestea fiind foarte mari în RMD. Au fost adresate mulțumiri pentru deschiderea pieței românești, inclusiv a celei europene, pentru producătorii moldoveni blocați pe piața Rusiei, fiind apreciată ca utilă organizarea de expoziții cu participare internațională.

Panelul II (afaceri europene, politică externă, securitate și siguranță națională), moderat de doamna deputat din RMD Mihaela Spatari și doamna senator Gabriela Crețu. La convorbiri au participat, *din partea Parlamentului României*, domnul deputat Bogdan-Ionel Rodeanu, copreședinte al CCIE și vicepreședinte al Comisiei pentru apărare, ordine publică și siguranță națională a Camerei Deputaților, doamna senator Gabriela Crețu, președintele Comisiei pentru afaceri europene a Senatului, și domnul senator Vasile Ilea, secretar al Comisiei pentru politică externă a Senatului.

Din partea Parlamentului Republicii Moldova au participat domnul Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, doamna Mihaela Spatari, membru al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică și domnul Igor Vrenea, membru al Comisiei juridice, numiri și imunități.

La discuții au mai participat domnul Dănuț Sebastian Neculăescu, secretar de stat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, domnul Laviniu Enii, director în cadrul Ministerului Românilor de Pretutindeni, și domnul Valeriu Turea, ministru-consilier în cadrul Ambasadei Republicii Moldova la București.

În deschiderea discuțiilor, parlamentarii de la Chișinău și-au exprimat satisfacția cu privire la găzduirea Reuniunii CCIE la București, apreciind că rolul Comisiei este, de această dată, puțin diferit, propunându-și să monitorizeze și să evalueze, stabilind obiective viitoare. Discuțiile s-au concentrat pe aspecte privind integrarea europeană a RMD și securitatea națională și regională.

Domnul deputat Bogdan-Ionel Rodeanu a sugerat că se impune intensificarea cooperării parlamentare la nivelul tuturor comisiilor de specialitate din cele două foruri legislative.

La rândul său, domnul Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică din Parlamentul RMD, a subliniat că diplomația parlamentară, prin instrumentele sale, contribuie, atât în plan internațional (în cadrul organismelor și organizațiilor europene), cât și național (prin impulsionearea autorităților locale și centrale), la realizarea parcursului european al RMD. A fost afirmată necesitatea dinamizării schimburilor de experiență, mai ales în domeniul securității, în special în cel al securității cibernetice, în care RMD nu are experiență.

Doamna senator Gabriela Crețu a precizat că integrarea europeană, un obiectiv deosebit de important pentru RMD și, în același timp, pentru România, nu se poate face fără o atitudine constructivă și fără înregistrarea unor progrese în domenii esențiale pentru existența unui stat democratic. Trebuie conștientizat atât la nivel parlamentar, cât și guvernamental, că Uniunea Europeană trece printr-un proces de transformare, fapt care presupune nu doar o gestionare bună a relațiilor cu UE de către RMD, dar și o implicare mai mare a cetățenilor săi care trebuie să fie conștienți de asumarea unor riscuri. În aceste condiții, a evidențiat domnul deputat Bogdan-Ionel Rodeanu, "instrumentele europene și naționale trebuie să fie flexibile și adaptate la noul climat internațional".

Pe linie guvernamentală, domnul Dănuț Neculăescu, secretar de stat în MAE, a reiterat sprijinul României în domeniul politic (în special, în politica externă) și financiar. A mai adăugat că RMD este principalul beneficiar al proiectelor de asistență pentru

dezvoltare acordată de România, în domeniul justiției, afacerilor interne, educației, agricultură etc.

Părțile au fost de acord că mass media din RMD are un rol important în promovarea proiectelor realizate din fonduri europene, precum și a sprijinului de care beneficiază RMD din partea României, dar și a faptului că drumul spre Uniunea Europeană este condiționat de reforme. În acest context, parlamentarii români au apreciat că anul 2018 va fi un an greu pentru RMD, fiind un an electoral, dar procesul de reformă nu trebuie să stagneze. De asemenea, au mai adăugat că relațiile cu Ucraina trebuie valorificate mai bine.

Referitor la acest aspect, doamna Mihaela Spataru a adăugat că există o colaborare dinamică cu Ucraina la punctele comune de control, concretizată prin limitarea traficului ilegal la frontieră. În același timp însă, oaspeții au atras atenția cu privire la construirea hidrocentralelor ucrainene pe râul Nistru, care amenință securitatea ecologică.

Una dintre temele abordate în cadrul convorbirilor a constituit-o și prezența forțelor Armatei a 14-a în Transnistria. Cu acest prilej, oaspeții au precizat că RMD are nevoie de susținerea României în cadrul ONU pentru obținerea unei rezoluții privind retragerea trupelor ruse de pe teritoriul RMD. Cu privire la acest aspect, domnul Dănuț Neculăescu a reiterat deschiderea României pentru rezolvarea acestei situații, inclusiv prin dialogul cu partenerii europeni.

În încheierea discuțiilor, ambele părți au fost de acord că este necesară o coordonare în relațiile externe ale celor două țări, intensificarea dialogului între România, RMD și Uniunea Europeană, precum și o creștere a capacității administrative și, respectiv, întărirea instituțiilor din RMD. Totodată, se impune identificarea unei viziuni comune europene, inițierea unui plan de comunicare strategică și accelerarea eforturilor pentru implementarea Acordului de Asociere și a Parteneriatului Estic.

Panelul III (educație, cultură, resurse umane) a fost moderat de către deputatul român Eugen Tomac și deputatul moldovean Gheorghe Mocanu.

i) În planul educației, domnul Eugen Tomac a subliniat că aceasta reprezintă cea mai bună investiție, acest segment fiind cel mai dinamic pe relația bilaterală. Prezent la discuții, domnul Petru Andea, secretar de stat în cadrul Ministerului Educației Naționale, a prezentat succint sprijinul pe care statul român îl acordă RMD. Astfel, MEN acordă o atenție deosebită implementării prevederilor ”Protocolului de colaborare între Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice din România și Ministerul Educației din RMD pentru anii de învățământ 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019”, semnat la Chișinău la data de 22 decembrie 2016, care cuprinde, în esență, următoarele direcții de acțiune:

- Alocarea, anuală, de către statul român, a unui număr de burse de studii/locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă, tinerilor din RMD, după cum urmează: 950 de locuri de studii pentru învățământ preuniversitar; 1100 locuri de studii pentru studii de licență; 100 locuri studii-masterat; 50 locuri studii rezidențiat. Începând cu anul universitar 2017-2018, absolvenții din RMD, cu diplomă de licență în medicină și farmacie obținută la Universitatea de Medicină și Farmacie Nicolae Testemițanu din Chișinău, în ultimii 5 ani, au acces direct la studii universitare de rezidențiat în România, în aceleași condiții ca și cetățenii români, conform „Metodologiei privind organizarea concursului național de rezidențiat”, valabilă pentru anul curent și elaborată de Ministerul Sănătății. 50 locuri de studii - studii universitare de doctorat; 200 luni-bursă pentru cadre didactice și personal de conducere din învățământul preuniversitar, precum și inspectori școlari; 200 luni-bursă pentru cadrele didactice din învățământul universitar; 200 luni-mobilități studentești/practică studenți, din care, cu prioritate pentru domeniile: istorie, științe sociale,

literatură, studii literare, cultură și artă; 25 burse pentru participarea la cursurile de vară, limbă, cultură și civilizație românească, organizate de universități din România.

- Ministerul Educației Naționale încurajează utilizarea Programului UE "Erasmus +" pentru perioada 2014-2020 între instituțiile de învățământ din România și cele din RMD, înainte de replicarea, ca model, a acestuia. Pornind de la obiectivul acestui program european care vizează dezvoltarea competențelor și a capacității de inserție profesională prin oferirea unor oportunități de educație și formare, MEN are în vedere următoarele direcții de acțiune: mobilități de studiu pentru studenți; mobilități de practică pentru studenți (plasamente studențești); mobilități pentru cadre didactice, respective formarea cadrelor didactice din RMD în instituții de învățământ din România.

- Ministerul Educației Naționale încurajează dezvoltarea Programului CEEPUS și consideră că universitățile din RMD pot aduce o contribuție importantă în rețelele CEEPUS care vizează domenii atractive de studiu atât pentru studenți, cât și pentru cadre didactice (medicină, tehnologie, științe economice).

Domnul deputat Igor Vremea a subliniat nevoia pe care sectorul învățământului preuniversitar din RMD o înregistrează în ceea ce privește "experții în crearea de manuale și procesul de reevaluare a curriculei școlare", fiind menționată și "problema organizării activității de voluntariat în unitățile școlare, precum și necesitatea dotării cabinetelor specializate". Deputatul Eugen Tomac, la solicitarea Asociației Editorilor din România, a afirmat necesitatea "facilitării relației" dintre Poșta Română și Poșta din RMD pentru a putea fi reduse tarifele la transmiterea către RMD de tipăritură cu scop educativ-cultural. Deputatul Mocanu evidențiind facilitățile pe care comerțul electronic le poate oferi.

ii) Piața media din cele două țări a constituit unul dintre principalele subiecte de discuție, la care au participat domnul Ovidiu Iane, secretar de stat în cadrul Ministerului Românilor de Pretutindeni și domnul Alexandru Oprean, secretar de stat în cadrul Ministerului Culturii și Identității Naționale. Atât demnitarii moldoveni, cât și cei români au subliniat importanța pătrunderii pe piața media din RMD a canalelor de televiziune din România. În acest sens, domnul Iane a afirmat că ministerul are drept prioritate "delocalizarea canalelor TV din România către RMD și creșterea calității emisiunilor radio-tv", chiar dacă "este dificil de deblocat anumite practici din sistem". Deputatul Gheorghe Mocanu a indicat necesitatea ca "legislația să condiționeze asigurarea finanțării posturilor TV de elaborarea și prezentarea unui conținut propriu în limba română", apt să depășească starea actuală în care „șapte din opt canale efectuează retransmisie. Portalurile on-line sunt mai ieftine". Secretarul de stat Ovidiu Iane a confirmat acordul părții române asupra acestei propuneri, arătând că posturile media "trebuie să fie relevante în raport cu piața locală și să promoveze și imaginea României". Copreședintele moldovean al CCIE a evidențiat politica Rusiei de exercitare a unui control asupra pieței media din RMD și eficiența acțiunilor propagandistice rusești concretizate în "investiții în partide politice și media". Doamna deputat Mihaela Spataru a întărit ideea colegului său, efectuând o analiză comparativă sumară între "acțiunile Rusiei (care susține financiar partide politice și media) și UE/România (care investesc în infrastructură)", concluzionând că „este necesar un plan de comunicare strategică", care să pună în valoare în rândul opiniei publice din RMD contribuțiile UE/României la dezvoltarea țării.

iii) Dimensiunea culturală a fost evocată de către deputatul moldovean Igor Vremea, care a vorbit despre oportunitatea "interconectării evenimentelor culturale din cele două țări", exemplificând cu Festivalul teatrelor naționale din RMD, susținând, de asemenea, "realizarea unei extensii a evenimentelor culturale din România în RMD". Domnul Vremea a evocat posibilitatea „pregătirii unor dosare comune pentru UNESCO" pentru restaurarea unor monumente de arhitectură.

În cadrul ședinței de închidere a celei de-a VI-a Reuniuni a CCIE, deputatul Ion Bălan a reamintit că se așteaptă răspunsul Guvernului României la scrisoarea pe care Guvernul RMD a adresat-o în ceea ce privește renegocierea cotelor preferențiale din UE la produse agricole, subliniind importanța acestui răspuns întrucât la finele lunii iunie 2016 a expirat acordul care permitea producătorilor moldoveni de struguri, prune și cireșe plata unei taxe vamale de 11,4% la exportul pe piața comunitară, în prezent (octombrie 2017) taxa vamală ajungând la 14% și plata unei asigurări de 20 mii lei moldovenești.

Senatorul Dan Manoliu a propus realizarea unei inventarieri a situației localităților înfrățite, în condițiile în care partea moldoveană are deja o centralizare a datelor din teritoriu.

Prezent la ședința de închidere, domnul Traian Băsescu, fost Președinte al României și președintele Comisiei pentru dezvoltare și strategie economică a Senatului, a prezentat un punct de vedere personal asupra parcursului european al RMD, afirmând tranșant că “acum, RMD nu are nicio perspectivă de aderare la UE”. „Obiectivul UE este legat de integrarea Balcanilor”, proces care se va derula în următorii 10-15 ani. Fostul Președinte al României a menționat “eforturile diplomatice extraordinare pe care țara noastră le-a făcut pentru a convinge ca RMD să fie atașată grupului statelor din Balcani, dar nu s-a putut”. Motivația reținerilor UE este multiplă: atât “de natură geopolitică”¹, cât și „situarea RMD în zona gri”², în condițiile în care neutralitatea este greu de schimbat”.

Fostul Președinte al României a arătat că “astăzi, RMD se confruntă cu o problemă de securitate (Transnistria), lipsa unei coerențe politice interne privitor la drumul care trebuie urmat și capacitatea redusă de a prezenta un viitor credibil populației”. În aceste condiții, „singura soluție concretă pentru RMD o reprezintă unirea cu România (conform art.1 al Acordului de la Helsinki), un proces complex care nu poate fi derulat în lipsa unor decizii politice curajoase și a unui efort de explicare a șanselor și costurilor unirii. Cu cât discrepanța dintre cele două țări crește, cu atât costurile reunificării vor fi mai mari”. De altfel, senatorul român a avertizat partea moldoveană asupra „coliziunii brutale pe care economia moldoveană o va înregistra la momentul aderării la UE”.

În privința Transnistriei, domnul senator Traian Băsescu a spus că statutul acestei regiuni secesioniste “ar trebui negociat între Federația Rusă, Ucraina, RMD și România; Transnistria trebuie salvată pentru RMD”, reiterând faptul că “menținerea RMD în zona gri nu înseamnă decât menținerea într-o zonă de insecuritate”.

Arătând că “România are nevoie, în mod egal, de RMD”, senatorul Traian Băsescu a ridicat problema necesității intervenției Parlamentului României la Agenția pentru Redobândirea Cetățeniei, unde, din cauza funcționării sub parametrii ceruți de lege, se află în așteptare 200 de mii de dosare. Vorbitorul a cerut Guvernului României să găsească soluții pentru subvenționarea profesorilor de limba română din Transnistria, reproșând și părții moldovene utilizarea profund deficitară a creditului nerambursabil pe care îl primește de la România. Deputatul moldovean Gheorghe Mocanu a recunoscut că nu există suficient curaj

¹ Ucraina și RMD fac parte din “cordonul sanitar al Federației Ruse, care consideră că a fost trecută o limită, făcând presiuni mult mai mari asupra Ucrainei, al cărei refuz s-a soldat cu război și pierderea Crimeii”.

Senatorul român a arătat că “RMD ar trebui să ceară schimbarea formatului 5+2 de negociere” (RMD, Transnistria, Ucraina, Rusia, OSCE, SUA și UE), „care nu a funcționat decât ca o umbrelă sub care aventurierii de la Tiraspol și-au construit statalitatea și continuă să o consolideze. Este un format inefficient”.

² “Așa a lăsat-o Bruxelles, așa o vrea Moscova, iar situația internă prezintă o problemă majoră ca urmare a existenței a două curente (pro-european și pro-euroasiatic) relativ echilibrate, ceea ce este un element negativ greu, rezultat al propagandei sovietice feroce din perioada URSS”. Arătând că România nu a avut o astfel de problemă în perioada în care s-a pregătit pentru aderarea la NATO și UE, ambele proiecte întrunind consensul tuturor formațiunilor parlamentare „(nu s-a găsit un partid atât de ticălos încât să respingă NATO și UE)”.

pentru a se spune ceea ce fostul Președinte al României a spus în cadrul ședinței de închidere a Reuniunii CCIE.

Domnul deputat Bogdan-Ionel Rodeanu, copreședintele CCIE, a evidențiat că tocmai acesta este rolul Comisiei comune, de a asigura cadrul întâlnirilor și discuțiilor deschise dintre parlamentarii români și moldoveni, de a se manifesta activ în monitorizarea, împreună cu celelalte comisii permanente de specialitate, a modului în care cele două executive implementează prevederile acordurilor bilaterale, de a face cunoscut opiniei publice din RMD sprijinul consistent și constant al României și UE pentru modernizarea RMD în vederea aderării la organismul european.

Domnul deputat Bogdan-Ionel Rodeanu și domnul deputat Gheorghe Mocanu, copreședinții CCIE, au semnat o Declarație comună care cuantifică rezultatele celei de-a VI-a Reuniuni a CCIE, de la București.

Deputat Bogdan-Ionel RODEANU

Copreședinte al CCIE

A circular official stamp of the Romanian Parliament (Parlamentul României) is visible, with the text "COMISIA COMUNA ROMÂNIA-MOLDOVA" and "PARLAMENTUL ROMÂNIEI" around the perimeter. Overlaid on the stamp is a large, stylized handwritten signature in black ink.

**Cea de-a VI-a Reuniune a CCIE
București, România
19-21 noiembrie 2017**

**Componenta delegației moldovene din cadrul
Comisiei Comune pentru Integrare Europeană
dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul României**

1. **DI Gheorghe MOCANU**, copreședinte al CCIE, membru al Comisiei economie, buget și finanțe; membru al Grupului PPE;
2. **DI Ion BALAN**, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară; membru al CCIE; membru al Frațiunii PDM;
3. **DI Marcel RĂDUCAN**, vicepreședintele Comisiei economie, buget și finanțe; membru al CCIE; membru al Frațiunii PDM;
4. **Dna Mihaela SPATARI**, membru al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică; membru al CCIE; membru al Grupului PPE;
5. **DI Roman BOȚAN**, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică; membru al CCIE; membru al Frațiunii PL;
6. **Dna Alina ZOTEA**, membru al Comisiei economie, buget și finanțe; membru al CCIE; membru al Frațiunii PL;
7. **DI Igor VREMEA**, membru al Comisiei juridice, numiri și imunități; membru al Frațiunii PD;
8. **Dna Lilia Anghel**, șef Secție relații cu mass-media;
9. **Dna Diana Starodub**, consultant principal, DRE.

Notă: din partea Ambasadei Republicii Moldova la București, delegația va fi însoțită permanent de către

1. E.S. dl. **Mihai Gribincea**, ambasadorul Republicii Moldova în România
2. dl **Valeriu Turea**, ministru consilier

DECLARAȚIE COMUNĂ

**A MEMBRILOR COMISIEI COMUNE PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ
DINTRE PARLAMENTUL ROMÂNIEI ȘI PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**

- *Reafirmând* sprijinul activ și consistent al României pentru continuarea de către Republica Moldova a parcursului său european, în conformitate cu Parteneriatul strategic dintre România și Republica Moldova pentru integrarea europeană a Republicii Moldova;
- *Subliniind* rolul fundamental al colaborării dintre Parlamentele României și Republicii Moldova pentru consolidarea statului de drept, a democrației și prosperității Republicii Moldova, în beneficiul cetățenilor din Republica Moldova, al stabilității și securității, interne și regionale;
- *Apreciind* că eforturile de reformare și modernizare, potrivit obiectivelor complementare ale Acordului de Asociere și ale Parteneriatului Estic, constituie principalul instrument pentru accelerarea procesului de pregătire pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană;
- *Evidențiind* contribuția esențială a Comisiei comune pentru integrare europeană dintre Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova la amplificarea și dinamizarea cooperării interparlamentare, la nivel de comisii permanente de specialitate;

Comisia comună pentru integrare europeană dintre Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova, întrunită la București, în data de 21 noiembrie 2017, în cadrul celei de-a VI-a Reuniuni,

- *Salută* rezultatele pozitive pe care Republica Moldova le înregistrează în direcția consolidării instituțiilor și a bunei guvernante, în condițiile unui context geopolitic complex,
- *Evidențiază* importanța cooperării depline a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană pentru amplificarea dialogului politic consolidat, dezvoltarea economiei de piață liberă și reforma instituțională în domeniul justiției;
- *Subliniază* necesitatea de a acorda o atenție deosebită punerii în aplicare a Acordului de Asociere/Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, dată fiind contribuția pozitivă pe care aceste acorduri o au pentru relațiile comerciale și

economice dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, precum și pentru facilitarea reformelor structurale și sporirea atractivității mediului de afaceri;

- *Subliniază* eforturile și rezultatele Republicii Moldova în aceste domenii și așteaptă ca aceste eforturi și rezultate să primească aprecierea binemeritată cu ocazia apropiatului Summit al Parteneriatului Estic de la Bruxelles din data de 24 noiembrie 2017;
- *Îndeamnă* autoritățile Republicii Moldova să continue hotărât pe calea reformelor democratice, cu sprijinul României și al Uniunii Europene;
- *Apreciază* că printr-o strânsă cooperare în plan bilateral, România și Republica Moldova trebuie să implementeze toate măsurile necesare pentru asigurarea securității energetice și îmbunătățirea interconexiunii în domeniul energetic și al transportului;
- *Salută* consolidarea relațiilor comerciale dintre România și Republica Moldova, confirmată de faptul că România este în fruntea partenerilor comerciali ai Republicii Moldova și susține o prezență investițională consistentă a României în Republica Moldova;
- *Cheamă* executivile celor două țări să realizeze proiectele convenite în domeniile economic, al educației, al forței de muncă. În acest sens, Comisia comună pentru integrare europeană își afirmă întreaga disponibilitate pentru susținerea măsurilor convenite în plan bilateral;
- *Susține* organizarea de acțiuni comune, la nivelul Parlamentelor celor două țări, menite să promoveze spațiul educațional, cultural și social comun, în contextul valorilor democratice europene.

Prezenta Declarație comună a fost adoptată la București, în data de 21 noiembrie 2017, în două exemplare în limba română.

Bogdan-Ionel RODEANU,

Copreședinte al CCIE

Gheorghe MOCANU,

Copreședinte al CCIE

REUNIUNEA A VI-A A CCIE

REPREZENTANȚII
COMISIILOR PERMANENTE ALE SENATULUI ȘI CAMEREI DEPUTAȚILOR
ȘI AI MINISTERELOR

Camera	Comisie	Reprezentant
Senat	Comisia pentru transporturi și energie	Dan Manoliu, Nicolae Marin
Senat	Comisia pentru dezvoltare regională, administrarea activelor statului și privatizare	Ilie Nită
Senat	Comisia pentru politică externă	Vasile Ilea
Senat	Comisia pentru faceri europene	Gabriela Crețu
Senat	Comisia românilor de pretutindeni	Nicolae Marin, Ion Hadârcă
Senat	Comisia pentru egalitatea de șanse	Adrian Wiener
Senat	Comisia pentru agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală	Lucian Trufin
Senat	Comisia pentru dezvoltare și strategie economică	Traian Băsescu
Camera Deputaților	Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare	Cornel Itu
Camera Deputaților	Comisia pentru industrii și servicii	Roxana Mânzatu
Camera Deputaților	Comisia pentru transporturi și infrastructură	Cătălin Drulă
Camera Deputaților	Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională	Bogdan-Ionel Rodeanu
Camera Deputaților	Comisia pentru afaceri europene	Constantin Codreanu
Camera Deputaților	Comisia pentru comunitățile de români din afara granițelor a Camerei Deputaților	
Camera Deputaților	Comisia pentru afaceri europene	Cristina-Mădălina Prună Ilie Dan Barna
Senat și Camera Deputaților	Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru coordonarea activităților parlamentare necesare pregătirii Președinției Consiliului Uniunii Europene din primul semestru al anului 2019	Cristian Ghinea, Ovidiu Gant, Nicolae Neagu
Senat și Camera Deputaților	Comisia comună pentru integrare europeană dintre Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova	Marius-Constantin Budăi Andrei Daniel Gheorghe Ion Hadârcă Kulcsár-Terza József-György Silviu Nicu Macovei Dan Manoliu Eugen Tomac

REUNIUNEA A VI-A A CCIE

R E P R E Z E N T A N Ţ I I
COMISIILOR PERMANENTE ALE SENATULUI ŞI CAMEREI DEPUTAŢILOR
ŞI AI MINISTERELOR

1. Ministerul Culturii şi Identităţii Naţionale - secretar de stat Alexandru Oprean
2. Ministerul Dezvoltării Regionale - secretar de stat Alin Chirilă şi
consilier Cristian Pintilie
3. Ministerul Economiei - secretar de stat Petre Nicolescu
4. Ministerul Românilor de Pretutindeni - secretar de stat Ovidiu Iane şi
consilier Laviniu Enii
5. Ministerul Energiei - consilier, Direcţia Generală politici
energetice Cosmin Crişan
6. Ministerul Educaţiei Naţionale - secretar de stat Petru Andea
7. Ministerul Agriculturii şi dezvoltării rurale - secretar de stat Dănuţ Alexandru
Potor
8. Ministerul Afacerilor Externe - secretar de stat Dan Neculaescu şi
consilier Mihai Ioan
9. Ministerul Muncii - consilier Elly Moga, director Andreea
Pascu, şef serviciu Cristina Cuculaş